

60-річчя
члена-кореспондента НАН України
В.А. СІДОРОВА

Володимир Анатолійович Сідоров народився 2 січня 1952 р. у с. Новий Любар Любарського району Житомирської області. У 1973 р. закінчив біологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Протягом 1970–1986 рр. він старший інженер, молодший і старший науковий співробітник Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного АН УРСР; з 1986 р. — завідувач лабораторії. В Інституті клітинної біології та генетичної інженерії працює з часу його створення на базі відповідного відділення Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного.

У 1979 р. В.А. Сідоров захистив кандидатську дисертацію «Изучение структурно-функциональных особенностей изолированных протопластов и реконструированных клеточных систем», а в 1989 р. — докторську дисертацію «Клеточная селекция мутантов растений и их использование». У 1990 р. його обрано членом-кореспондентом УААН, а в 1992 р. — членом-кореспондентом НАН України.

Коло наукових інтересів ученого включає біотехнологію рослин, клітинну селекцію,

мутагенез, трансгенез. Протягом своєї професійної діяльності В.А. Сідоров розробляє біотехнологічні методи клітинної селекції рослин, вивчає фундаментальні питання мутагенезу й селекції *in vitro* різних типів мутантів, їх використання в генетиці соматичних клітин, створює технології генетичної трансформації важливих сільськогосподарських культур та отримує необхідний селекційний матеріал.

Учений розробив унікальні біотехнології генетичного конструювання кукурудзи, пшениці, картоплі, а також багатьох овочевих культур. На основі цих технологій було вперше отримано картоплю, стійку до дії ряду вірусних хвороб.

Перебуваючи в науковому відрядженні в США (компанія «Монсанто»), В.А. Сідоров зробив вагомий внесок у створення сортів картоплі, стійкої до впливу колорадського жука. Він упровадив у Росії технологію трансформації картоплі і разом з російськими вченими створив сучасні сорти картоплі, стійкі до впливу комах і дії гербіцидів.

Дослідник уперше продемонстрував можливість поліпшення сільськогосподарських культур шляхом генетичної трансформації цитоплазмону. Він розробив технологію трансформації пластид у картоплі й кукурудзі, вперше отримав дані культури з генетично зміненими хлоропластами. Завдяки цим дослідженням В.А. Сідоров отримав патенти на хлоропластну трансформацію цих сільськогосподарських культур.

За роки перебування в компанії «Монсанто» вчений зробив чимало для розроблення нових технологій трансформації рослин і створення сучасних сільськогосподарських культур пшениці, кукурудзи, сої, бавовни. За наукові досягнення він був неодноразово нагороджений преміями «Монсанто» й обраний до Monsanto Fellow —

програми, спрямованої на пошук і надання фінансової підтримки вченим, які здійснюють важливі наукові дослідження.

В.А. Сідоров опублікував понад 150 наукових праць, із них 2 монографії. Він автор розділів у багатьох наукових виданнях, має понад десяток патентів і авторських свідоцтв. Учений — лауреат Державних премій у галузі науки і техніки СРСР (1984) та УРСР (1989), а також Премії НАН України ім. В.Я. Юр'єва (1992), заслужений винахід-

ник СРСР, нагороджений Срібною та Бронзовою медалями ВДНГ СРСР.

В.А. Сідоров підготував 6 кандидатів біологічних наук. Він член редколегій багатьох українських і міжнародних наукових журналів, а також наукових товариств.

Наукова громадськість, колеги, друзі, учні щиро вітають Володимира Анатолійовича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, натхнення, невтомної наукової думки.

60-річчя члена-кореспондента НАН України А.І. ВОВКА

Андрій Іванович Вовк народився 7 січня 1952 р. на Черкащині. У 1974 р. закінчив хімічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, а в 1979 р. — аспірантуру Інституту органічної хімії АН УРСР. У 1980 р. Андрій Іванович захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «органічна хімія», а в 1996 р. — докторську дисертацію з фаху «біоорганічна хімія, хімія

природних і фізіологічно активних речовин». З 1999 р. А.І. Вовк очолює відділ хімії фотосинтезу (згодом відділ механізмів біоорганічних реакцій) Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, а з 2001 р. він заступник директора з наукової роботи цієї установи.

Сфера наукових інтересів А.І. Вовка стосується механізмів біоорганічних реакцій, пошуку і створення нових потенційно біоактивних сполук, вивчення зв'язку поміж їхньою структурою і активністю в модельних системах. Основні наукові результати досліджень ученого пов'язані з установленням механізмів перетворень деяких органічних каталізаторів, вітамінів і коферментів, дослідженням властивостей і механізмів дії антиоксидантів, пошуком нових інгібіторів ферментів. Ці роботи поглибили знання про біологічні властивості природних гетероциклів та їхніх структурних аналогів і паракаталітичні механізми інактивації тіаміндифосфат-залежних ферментів. Упродовж останніх років вивчено нові фосфороорганічні інгібітори неспецифічних фосфатаз, фосфодіестерази, глутатіонтрансферази та інших ферментів. Синтезовано нові похідні